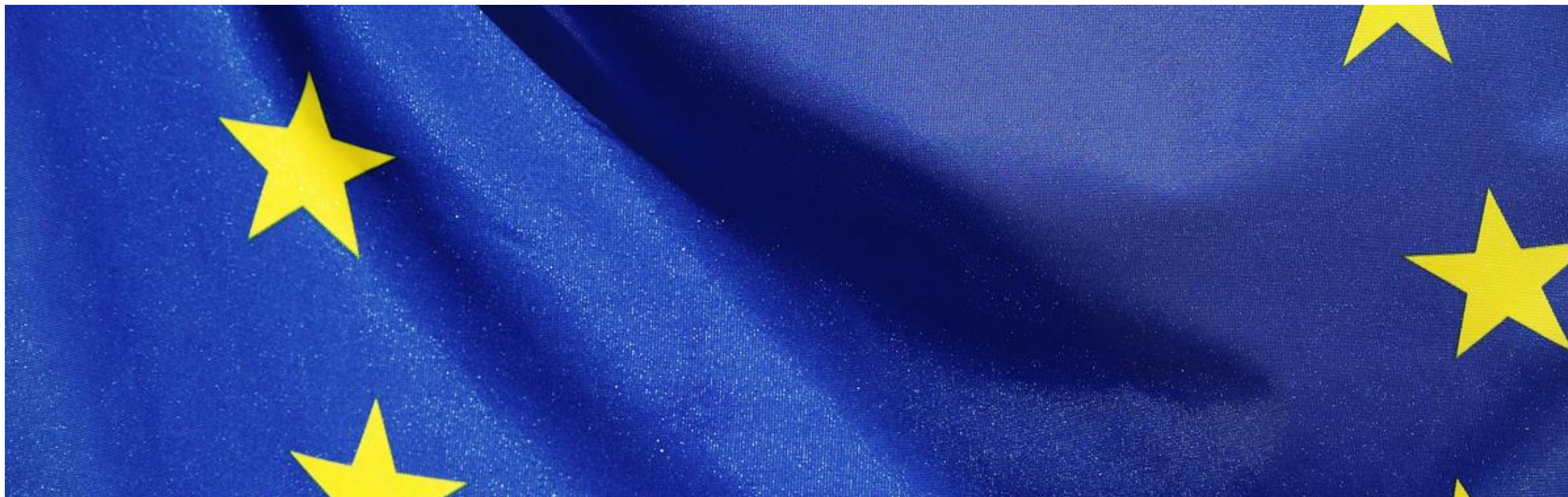

Siffertolkningsprov (MCQ)

Europeiska kommissionens uttagningar för handläggartjänster (AD-5/7)

MCQ: tre provdelar - EXEMPEL

	Språk	Antal frågor	Tid	Minimum för godkänt
Läsförståelse	Språk 1	20	35	10/20
Sifferuppgifter	Språk 1	10	20	5/10
Logiskt tänkande	Språk 1	10	10	5/10

* Kolla mot din NoC vad som gäller för just din uttagning

Siffertolkning (sifferbaserad problemlösning)

1. Vad går testet ut på?
2. Vad behöver du kunna?
3. Exempel och lösningsmodeller
4. Tips för att träna och förbereda sig

Tolkning av sifferuppgifter

1. Vad går testet ut på?

Vad är det som testas?

- **Inte** ett vanligt mattetest
- De testar din förmåga till:
  - Problemlösning
  - Resonerande och analys
  - Att läsa och ta till sig instruktioner
  - Att kunna hantera mycket information under kort tid
  - Noggrannhet, exakthet
  - Stresshantering, att jobba under press / tidspress

Vad innebär provet?

- Problemlösning med sifferuppgifter
- Diagram och tabeller
- Språk 1
- Genomsnitt 2 minuter per fråga
- Hjälpmedel: miniräknare, anteckningar

Hur är testet upplagt?

- Frågorna är oberoende av varandra
- Frågorna blir **inte** gradvis svårare
- Fel svar ger **inte** poängavdrag
- Det går att hoppa fram och tillbaka / markera frågor att gå tillbaka till

Tolkning av sifferuppgifter

2. Vad du måste kunna

Vad du måste kunna

- Fyra räknesätten
- Procenträkning
- Fokusera, arbeta metodiskt
- Förstå frågan!

Procentform/decimalform – *en procent är en hundradel*

$$1\% = 0,01$$

$$10\% = 0,1$$

$$110\% = 1,1$$

Grundläggande procenträkning

Procenträkning har tre komponenter:

HELA

DELEN

PROCENTSATSEN

Det HELA

Hela är det som är ursprungstalet. Det som något jämförs med.

Exempel: Cyklisterna utgör fem procent av alla trafikanter.

- *Alla trafikanter* är det hela.

Exempel: Budgeten har ökat tio procent från år 2016 till år 2017.

- *År 2016* är det hela

DELEN

Delen är det som brutits ut eller som är nytt, det som jämförs med ursprungstalet (*det hela*).

Exempel: Cyklisterna utgör fem procent av alla trafikanter.

- *Cyklisterna* är delen.

Exempel: Budgeten har ökat tio procent från år 2016 till år 2017.

- *År 2017* är delen.

DELEN

OBS! Delen kan vara större än det hela!

Ökning med 10% = delen är 110% av det hela.

PROCENTSATSEN

Procentsatsen är **andelen** eller **förändringen**, uttryckt i antingen procentform eller decimalform.

Exempel: Cyklisterna utgör fem procent av alla trafikanter.

➤ *Fem procent* är procentandelen.

Exempel: Budgeten har ökat tio procent från år 2016 till år 2017.

➤ *Ökat tio procent* är procentförändringen.

Formlerna

Delen / hela = procenten

Hela * procenten = delen

Delen / procenten = hela

**OBS! Alltid
procentandelen
i decimalform!**

Formlerna

Delen / hela = procenten

Exempel: Antal cyklister delat med totalt antal trafikanter = cyklisternas andel i procent

Räkneexempel: 5 cyklister /100 trafikanter = 0,05 (5%)

➤ Cyklisterna utgör 5% av det totala antalet trafikanter

Formlerna

Hela * procenten = delen

Exempel: Totalt antal trafikanter gånger 0,05 (fem procent i decimalform) = antalet cyklister

Räkneexempel: 100 trafikanter x 0,05 = 5 cyklister

➤ Det finns fem cyklister

Formlerna

Delen / procenten = hela

Exempel: Antal cyklister delat med 0,05 (fem procent i decimalform) =
totalt antal trafikanter

Räkneexempel: 5 cyklister / 0,05 = 100 trafikanter

➤ Det är 100 trafikanter totalt

Vikten av att förstå vad som är delen och vad som är det hela

Att A är 10% större än B betyder inte att B också är 10% mindre än A!

Exempel: A är 100 och B är
10% lägre

- 10% av 100 är 10
- $100 - 10 = 90$
- B är 90

Exempel: B är 90 och A är 10%
högre

- 10% av 90 är 9
- $90 + 9 = 99$
- A är 99

Procent respektive procentenhet

Exempel: År 2016 utgjorde höns 4% av den totala djurhållningen i EU. År 2017 utgjorde höns 6%.

Med hur många **procent** ökade hönsens andel?

- Hönsens andel ökade med 50%

Exempel: År 2016 utgjorde höns 4% av den totala djurhållningen i EU. År 2017 utgjorde höns 6%.

Med hur många **procent-enheter** ökade hönsens andel?

- Hönsens andel ökade med 2%-enheter

Vilken del ska du räkna ut – skillnaden eller det som blir kvar?

A är 100 och B är 10% mindre än A.

Metod 1:

Delen (10%) = $100 * 0.1 = 10$.

B är $100 - 10 = 90$

➤ Svaret är 90

Metod 2:

Delen (90%) = $100 * 0.9 = 90$

➤ Svaret är 90

(men snabbare väg dit)

Tolkning av sifferuppgifter

3. Exempel på frågor – och lösningar

Ta sig an mer komplicerade tal med samma enkla formler

- Börja med att förstå frågan
- Bryt ner: vad behöver du ta reda på?
- Jobba systematiskt
- Dubbelkolla: svarat på rätt fråga?
- Dubbelkolla: är svaret rimligt?

	EUs egna medel (inkomster) 2014		Förändring från föregående år
	Miljoner EUR	%	
Momsbaserad avgift	17,7	12,4%	26,4%
BNI-baserad avgift	99,1	69,3%	-10,1%
Egna inkomstkällor	16,4	11,5%	6,5%
<i> Sockeravgifter</i>	<i>0,25</i>	<i>0,2%</i>	
<i> Tullavgifter</i>	<i>16,15</i>	<i>11,3%</i>	
Övriga inkomster	9,9	6,9%	13,8%
Totalt	143,1	100,0%	

Hur mycket uppgick de BNI-baserade avgifterna till 2013?

- A. 110,2 miljoner EUR
- B. 109,1 miljoner EUR
- C. 105,7 miljoner EUR
- D. 88 miljoner EUR
- E. 69,3 miljoner EUR

	EUs egna medel (inkomster) 2014		Förändring från föregående år
	Miljoner EUR	%	
Momsbaserad avgift	17,7	12,4%	26,4%
BNI-baserad avgift	99,1	69,3%	-10,1%
Egna inkomstkällor	16,4	11,5%	6,5%
<i> Sockeravgifter</i>	<i>0,25</i>	<i>0,2%</i>	
<i> Tullavgifter</i>	<i>16,15</i>	<i>11,3%</i>	
Övriga inkomster	9,9	6,9%	13,8%
Totalt	143,1	100,0%	

Hur mycket uppgick de BNI-baserade avgifterna till 2013?

- A. 110,2 miljoner EUR
- B. 109,1 miljoner EUR
- C. 105,7 miljoner EUR
- D. 88 miljoner EUR
- E. 69,3 miljoner EUR

Steg 1: förstå vad de frågar efter

	EUs egna medel (inkomster) 2014		Förändring från föregående år
	Miljoner EUR	%	
Momsbaserad avgift	17,7	12,4%	26,4%
BNI-baserad avgift	99,1	69,3%	-10,1%
Egna inkomstkällor	16,4	11,5%	6,5%
<i> Sockeravgifter</i>	0,25	0,2%	
<i> Tullavgifter</i>	16,15	11,3%	
Övriga inkomster	9,9	6,9%	13,8%
Totalt	143,1	100,0%	

Hur mycket uppgick de BNI-baserade avgifterna till 2013?

- A. 110,2 miljoner EUR
- B. 109,1 miljoner EUR
- C. 105,7 miljoner EUR
- D. 88 miljoner EUR
- E. 69,3 miljoner EUR

Steg 2: Vilken info behövs för lösning?

Delen

	EUs egna medel (inkomster) 2014		Förändring från föregående år
	Miljoner EUR	%	
Momsbaserad avgift	17,7	12,4%	26,4%
BNI-baserad avgift	99,1	69,3%	-10,1%
Egna inkomstkällor	16,4	11,5%	6,5%
<i>Sockeravgifter</i>	0,25	0,2%	
<i>Tullavgifter</i>	16,15	11,3%	
Övriga inkomster	9,9	6,9%	13,8%
Totalt	143,1	100,0%	

Hur mycket uppgick de BNI-baserade avgifterna till 2013?

- A. 110,2 miljoner EUR
- B. 109,1 miljoner EUR
- C. 105,7 miljoner EUR
- D. 88 miljoner EUR
- E. 69,3 miljoner EUR

%-förändring

Steg 3: Vilken formel?

DELEN / PROCENTEN

$$99,1 / 0,899$$

$$= 110,2$$

**Kom ihåg! Alltid
procentandelen
i decimalform!**

	EUs egna medel (inkomster) 2014		Förändring från föregående år
	Miljoner EUR	%	
Momsbaserad avgift	17,7	12,4%	26,4%
BNI-baserad avgift	99,1	69,3%	-10,1%
Egna inkomstkällor	16,4	11,5%	6,5%
<i> Sockeravgifter</i>	<i>0,25</i>	<i>0,2%</i>	
<i> Tullavgifter</i>	<i>16,15</i>	<i>11,3%</i>	
Övriga inkomster	9,9	6,9%	13,8%
Totalt	143,1	100,0%	

Hur mycket uppgick de BNI-baserade avgifterna till 2013?

- A. 110,2 miljoner EUR
- B. 109,1 miljoner EUR
- C. 105,7 miljoner EUR
- D. 88 miljoner EUR
- E. 69,3 miljoner EUR

Undvik onödiga slarvfel!

- Svarar du på rätt sak?
- Har du kollat i rätt kolumner?
- Har du koll på vad som är delen resp. hela?
- Har du gjort alla steg? (bara för att det svar du räknat fram finns som svarsalternativ är det inte nödvändigtvis rätt...)

Metodtips för snabbare lösning

- Öva, öva, öva
- Välj vad du lägger tiden på (förstå frågan)
- Jobba med överslag, avrundningar (*antal signifikanta siffror*)
- Huvudräkning snabbare än miniräknaren för små tal/små uträkningar (om du har övat)
- Gör en snabb bedömning om några svarsalternativ går att utesluta
- 20% lägre än X är samma som $0.8X$
- Öva lite till

	Antal dödsfall (och svårt skadade) i vägtrafiken									
	Antal dödsfall 2001	Antal dödsfall 2010	Antal dödsfall 2013	Antal dödsfall 2014			Förändring 2001-2014 (%)	Rapporterat antal svårt skadade 2013	Antal dödsfall per miljoner registrerade personbilar 2013	Antal dödsfall per miljoner invånare 2014
					Varav cyklister (%)	Varav fotgängare (%)				
EU-28	54 949	31 488	25 956	25 974	-	-	-52,7	128500	104	51
BE	1 486	840	723	727	10	14	-51,1	2974	131	65
DE	6 977	3 648	3 339	3 377	11	17	-51,6	15428	77	42
HU	1 239	740	591	626	12	25	-49,5	-	204	63
LU	70	32	45	35	-	-	-50,0	-	95	63
NL	993	537	476	477	24	11	-52,0	7504	60	28
SE	583	266	260	270	5	16	-53,7	1184	59	28

Hur förändrades Beneluxländernas (BE+NL+LU) andel av det totala antalet dödsfall i vägtrafiken i EU från 2013 till 2014?

A. +0,15 procentenheter   B. -0,02 procentenheter   C. -0,8%   D. -5%   E. +4,77%

Steg 1: förstå vad de frågar efter

Hur förändrades Beneluxländernas (BE+NL+LU) andel av det totala antalet dödsfall i vägtrafiken i EU från 2013 till 2014?

-> Svaret ska vara en förändring (*procent*)

Formeln för procent = $\text{DELEN} / \text{HELA}$

Steg 2: Vilken information behövs för lösning?

Procenten = Delen / Hela

Procentförändringen = Benelux andel 2014 / Benelux andel 2013

(Eftersom *delen* är det som jämförs med något annat och det *hela* är ursprungstalet, det som något jämförs med!)

	Antal dödsfall (och svårt skadade) i vägtrafiken									
	Antal dödsfall 2001	Antal dödsfall 2010	Antal dödsfall 2013	Antal dödsfall 2014			Förändring 2001-2014 (%)	Rapporterat antal svårt skadade 2013	Antal dödsfall per miljoner registrerade personbilar 2013	Antal dödsfall per miljoner invånare 2014
					Varav cyklister (%)	Varav fotgängare (%)				
EU-28	54 949	31 488	25 956	25 974	-	-	-52,7	128500	104	51
BE	1 486	840	723	727	10	14	-51,1	2974	131	65
DE	6 977	3 648	3 339	3 377	11	17	-51,6	15428	77	42
HU	1 239	740	591	626	12	25	-49,5	-	204	63
LU	70	32	45	35	-	-	-50,0	-	95	63
NL	993	537	476	477	24	11	-52,0	7504	60	28
SE	583	266	260	270	5	16	-53,7	1184	59	28

Hur förändrades Beneluxländernas (BE+NL+LU) andel av det totala antalet dödsfall i vägtrafiken i EU från 2013 till 2014?

A. +0,15 procentenheter   B. -0,02 procentenheter   C. -0,8%   D. -5%   E. +4,77%

Steg 3: Ta ett steg i taget – räkna fram siffrorna du behöver

Benelux andel 2014 = en andel = procent

Benelux andel 2014 = antal dödsfall Benelux / antal dödsfall totalt i EU (*delen / hela*)

År 2014 var antalet dödsfall i BE+NL+LU= $727+477+35=1239$ (*delen*)

År 2014 var det totala antalet dödsfall i EU 25974 (*hela*)

Delen/hela: $1239/25974=0,0477$ (*procentsatsen*)

År 2014 utgjorde alltså Benelux 4,77% av alla dödsfall i EU

Antal dödsfall (och svårt skadade) i vägtrafiken

	Antal dödsfall 2001	Antal dödsfall 2010	Antal dödsfall 2013	Antal dödsfall 2014			Förändring 2001-2014 (%)	Rapporterat antal svårt skadade 2013	Antal dödsfall per miljoner registrerade personbilar 2013	Antal dödsfall per miljoner invånare 2014
					Varav cyklister (%)	Varav fotgängare (%)				
EU-28	54 949	31 488	25 956	25 974	-	-	-52,7	128500	104	51
BE	1 486	840	723	727	10	14	-51,1	2974	131	65
DE	6 977	3 648	3 339	3 377	11	17	-51,6	15428	77	42
HU	1 239	740	591	626	12	25	-49,5	-	204	63
LU	70	32	45	35	-	-	-50,0	-	95	63
NL	993	537	476	477	24	11	-52,0	7504	60	28
SE	583	266	260	270	5	16	-53,7	1184	59	28

Hur förändrades Beneluxländernas (BE+NL+LU) andel av det totala antalet dödsfall i vägtrafiken i EU från 2013 till 2014?

A. +0,15 procentenheter

B. -0,02 procentenheter

C. -0,8%

D. -5%

E. +4,77%

Fortsätt metodiskt...

Benelux andel 2013 = en andel = procent

Benelux andel 2013 = antal dödsfall Benelux / antal dödsfall totalt i EU (*delen / hela*)

År 2013 var antalet dödsfall i BE+NL+LU = $723+476+45=1244$ (*delen*)

År 2013 var det totala antalet dödsfall i EU 25956 (*hela*)

Delen/hela: $1244/25956=0,0479$ (*procentsatsen*)

År 2013 utgjorde alltså Benelux 4,79% av alla dödsfall i EU

Steg 4: Lös uppgiften

År 2013 utgjorde Benelux 4,79% av alla dödsfall i EU

År 2014 utgjorde Benelux 4,77% av alla dödsfall i EU

- 4,77 är 0.4% mindre än 4.79
- Men också: 4,77 är **0,02 procentenheter lägre** än 4,79.

Antal dödsfall (och svårt skadade) i vägtrafiken

	Antal dödsfall 2001	Antal dödsfall 2010	Antal dödsfall 2013	Antal dödsfall 2014			Förändring 2001-2014 (%)	Rapporterat antal svårt skadade 2013	Antal dödsfall per miljoner registrerade personbilar 2013	Antal dödsfall per miljoner invånare 2014
					Varav cyklister (%)	Varav fotgängare (%)				
EU-28	54 949	31 488	25 956	25 974	-	-	-52,7	128500	104	51
BE	1 486	840	723	727	10	14	-51,1	2974	131	65
DE	6 977	3 648	3 339	3 377	11	17	-51,6	15428	77	42
HU	1 239	740	591	626	12	25	-49,5	-	204	63
LU	70	32	45	35	-	-	-50,0	-	95	63
NL	993	537	476	477	24	11	-52,0	7504	60	28
SE	583	266	260	270	5	16	-53,7	1184	59	28

Hur förändrades Beneluxländernas (BE+NL+LU) andel av det totala antalet dödsfall i vägtrafiken i EU från 2013 till 2014?

- A. +0,15 procentenheter   B. -0,02 procentenheter   C. -0,8%   D. -5%   E. +4,77%**

Tolkning av sifferuppgifter

4. Så förbereder du dig

Öva, öva, öva...

- Träna med tidspress, öva realistiskt
- Analysera dina misstag – korrigerera och gör om tills du **förstår frågan och svaret**
- Öva regelbundet och mycket
- Öva effektivt

Specifika tips – tolkning av sifferuppgifter

- **Arbeta dig igenom så många räkneuppgifter som möjligt!**
- Matten är språkneutral – men träna också på rätt språk
- Träna procenträkning
- Träna huvudräkning
- Träna på de tidsbesparande knepen

Generella tips – samtliga provdelar

- Jobba strategiskt – lämna svåraste till sist, missa inte de säkra poängen
- Fastna aldrig på en viss fråga, flagga för uppföljning och gå vidare.
- Inga minuspoäng – bättre att chansa än inte svara – lämna aldrig tomt
- Öka hastigheten genom mängdträning – **öva, öva, öva** (finns inga genvägar!)

Generella tips – samtliga provdelar

- **Stresstålighet, stresshantering, tidsmedvetenhet**
- Vanligaste problemen: slarv, panik, självblockering, tidsbrist
- Håll koll på tiden
- Ge inte upp i förväg

Skaffa information

- Meddelande om allmän uttagning – **Notice of Competition**
  - NoC är full av ledtrådar och information, läs mycket noga
- EPSOs hemsida, ditt EPSO-konto

Frågor?